

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอเป็น 2 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

- 1.1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา
- 1.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา
- 1.3 ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา
- 1.4 ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของพระภิกษุเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา
- 1.5 ผลการระดมความเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา
- 1.6 ผลการตรวจสอบและรับรองศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้ศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

1.1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารและครู

ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารและครูที่ตอบแบบสอบถามแสดงรายละเอียด

ในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารและครู

n = 471

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	143	30.4
หญิง	323	68.6
ไม่ตอบ	5	1.0
2. อายุ		
น้อยกว่า 31 ปี	38	8.1
31 – 35 ปี	31	6.3
36 – 40 ปี	25	5.3
41 – 45 ปี	26	5.5
46 – 50 ปี	133	28.2
51 – 55 ปี	133	28.2
56 ปีขึ้นไป	85	18.1
3. ตำแหน่ง		
ผู้บริหาร	134	28.5
ครูผู้สอน	337	71.5
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	333	70.7
ปริญญาโท	135	28.7
ปริญญาเอก	3	0.6
5. ประสบการณ์ในการทำงาน		
1 – 5 ปี	33	7.0
5 ปีขึ้นไป	438	93.0

จากตารางที่ 1 พบว่า เพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษาสูงสุดและประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหารและครู มีดังนี้

1. เพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 68.6 เพศชาย ร้อยละ 30.4
2. อายุ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 46 – 55 ปี ร้อยละ 56.4 ที่มีอายุน้อยกว่า 46 ปี มีร้อยละ

25.5 และมากกว่า 55 ปี มีร้อยละ 18.1

3. ตำแหน่ง ส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน ร้อยละ 71.5 เป็นผู้บริหาร ร้อยละ 28.5

4. วุฒิการศึกษาสูงสุด ส่วนใหญ่จบการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี ร้อยละ 70.7 ปริญญาโท ร้อยละ 28.7 และปริญญาเอกมีเพียงร้อยละ 0.6

5. ประสบการณ์ในการทำงาน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ร้อยละ 93.0 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีเพียงร้อยละ 7.0

2) ด้านการบริหารและการจัดการของศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรม

สำหรับเด็กประถมศึกษา

ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา แสดงในตารางที่ 2 – ตารางที่ 7 ดังนี้

ตารางที่ 2 หน่วยงานรับผิดชอบของศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

หน่วยงาน	จำนวน	ร้อยละ
เขตพื้นที่การศึกษา	148	31.4
องค์การบริหารส่วนตำบล	94	20.0
องค์การบริหารส่วนจังหวัด	70	14.9
โรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่	35	7.4
กรมการศาสนา	53	11.3
สำนักพุทธศาสนา	47	10.0
ไม่ตอบ	24	5.1
รวม	471	100.0

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษาควรอยู่ในความรับผิดชอบของเขตพื้นที่ศึกษามากที่สุด ร้อยละ 31.4 รองลงมาอยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 20.0 องค์การบริหารส่วนจังหวัด ร้อยละ 14.9 กรมการศาสนา ร้อยละ 11.3 สำนักพุทธศาสนา ร้อยละ 10.0 และโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ ร้อยละ 7.4

ตารางที่ 3 สถานที่ตั้งศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

สถานที่	จำนวน	ร้อยละ
วัด	297	63.1
โรงเรียนประถมศึกษาประจำจังหวัด	60	12.7
ที่ว่าการจังหวัด	6	1.3
ที่ว่าการอำเภอ	22	4.7
ห้องสมุดประชาชน	51	10.8
ไม่ตอบ	35	7.4
รวม	471	100.0

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่เห็นว่า ศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษาควรตั้งอยู่ที่วัดมากที่สุด ร้อยละ 63.1 รองลงมา โรงเรียนประถมศึกษาประจำจังหวัด ร้อยละ 12.7 ห้องสมุดประชาชน ร้อยละ 10.8 ที่ว่าการอำเภอ ร้อยละ 4.7 และที่ว่าการจังหวัด ร้อยละ 1.3

ตารางที่ 4 หน่วยงานที่จัดสรรงบประมาณให้ศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

หน่วยงาน	จำนวน	ร้อยละ
รัฐบาล	379	80.5
เอกชน	8	1.7
มูลนิธิ/สมาคม	17	3.6
วัด	15	3.2
ไม่ตอบ	52	11.0
รวม	471	100.0

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้บริหารและครูให้ความเห็นว่าหน่วยงานที่ควรจัดสรรงบประมาณให้ศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษามากที่สุด คือ รัฐบาล ร้อยละ 80.5 รองลงมา คือ มูลนิธิ/สมาคม ร้อยละ 3.6 วัดร้อยละ 3.2 และเอกชน ร้อยละ 1.7

ตารางที่ 5 วัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

n = 471

วัตถุประสงค์	จำนวน	ร้อยละ
ส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมนำสู่การสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีต่อไป	413	87.7
เป็นแหล่งความรู้ที่เด็กสามารถเรียนด้วยตนเองตามความสะดวก ความสนใจ และความสามารถได้ตลอดเวลาในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม	354	75.2
เป็นแหล่งให้เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้เกิดคุณธรรมจริยธรรม	392	83.2
เป็นแหล่งให้เด็กได้แสดงความสามารถเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม เช่น วาดภาพเกี่ยวกับหลักธรรม เล่าเรื่องในพระไตรปิฎก ฯลฯ	301	63.9
เป็นแหล่งให้เด็กมีคุณลักษณะพึงประสงค์ เช่น มีความรับผิดชอบ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์ ฯลฯ	369	78.3

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้บริหารและครูเห็นว่าวัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา ควรเป็นดังนี้

- (1) ส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมนำสู่การสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีต่อไป ร้อยละ 87.7
- (2) เป็นแหล่งให้เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้เกิดคุณธรรมจริยธรรม ร้อยละ 83.2
- (3) เป็นแหล่งให้เด็กมีคุณลักษณะพึงประสงค์ เช่น มีความรับผิดชอบ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์ ฯลฯ ร้อยละ 78.3
- (4) เป็นแหล่งความรู้ที่เด็กสามารถเรียนด้วยตนเองตามความสะดวก ความสนใจ และความสามารถได้ตลอดเวลาในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ร้อยละ 75.2
- (5) เป็นแหล่งให้เด็กได้แสดงความสามารถเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม เช่น วาดภาพเกี่ยวกับหลักธรรม เล่าเรื่องในพระไตรปิฎก ฯลฯ ร้อยละ 63.9

ตารางที่ 6 บุคลากรในศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

n = 471

บุคลากร	จำนวน	ร้อยละ
ครูผู้สอน	376	79.8
ผู้ปกครอง	322	68.4
พระภิกษุสงฆ์	419	89.0
ประชาชนทั่วไป	252	53.5
ผู้นำชุมชน	329	69.9
บุคคลตัวอย่างในชุมชน	360	76.4

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้บริหารและครูมากกว่าร้อยละ 50 เห็นว่า ในศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา ควรมีบุคลากรที่ประกอบด้วย พระภิกษุสงฆ์ ร้อยละ 89.0 ครูผู้สอน ร้อยละ 79.8 บุคคลตัวอย่างในชุมชน ร้อยละ 76.4 ผู้นำชุมชน ร้อยละ 69.9 ผู้ปกครอง ร้อยละ 68.4 และประชาชนทั่วไป ร้อยละ 53.5

ตารางที่ 7 ส่วนประกอบในศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

n = 471

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
มุมสื่อสิ่งพิมพ์	400	84.9
มุมสื่ออิเล็กทรอนิกส์	393	83.4
ห้องสมุด	405	86.0
ห้องเสวนาธรรม	340	72.2
ห้องประชุม	330	70.1
คูหารายบุคคล	337	71.5
ลานปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา	320	67.9
ศาลาพักผ่อน	300	63.7

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้บริหารและครูมากกว่า ร้อยละ 60 เห็นว่าในศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา ควรประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้ ห้องสมุด ร้อยละ 86.0 มุมสื่อสิ่งพิมพ์ ร้อยละ 84.9 มุมสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ร้อยละ 83.4 ห้องเสวนาธรรม ร้อยละ

72.2 คูหารายบุคคล ร้อยละ 71.5 ห้องประชุม ร้อยละ 70.1 ลานปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา ร้อยละ 67.9 และศาลาพักผ่อน ร้อยละ 63.7

3) ด้านวิชาการของศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถม ศึกษา

ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับวิชาการในศูนย์การเรียนรู้
คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา แสดงในตารางที่ 8 – ตารางที่ 16

ตารางที่ 8 ความรู้ที่ศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมควรให้กับเด็กประถมศึกษา

n = 471

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เมตตา	387	82.2
กรุณา	387	82.2
การให้ทาน	345	73.2
การเสียสละ	360	76.4
การพูดจาดี	345	73.2
การอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติ	350	74.3
ความกตัญญู	398	84.5
การไม่โลภ	380	80.7
การทำความดี	372	79.0
การเกรงกลัวต่อบาป	345	73.2
การให้อภัย	380	80.7
การข่มใจ	360	76.4
ความอดทน	340	72.2
การพึ่งพาตนเอง	345	73.2
การมีสติ	378	80.3
การมีน้ำใจ	350	74.3
ความขยัน	390	82.8
ความชื่นชมยินดีต่อผู้อื่น	330	70.1
การสวดมนต์	362	76.9

ตารางที่ 8 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
การทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน	342	72.6
ความซื่อสัตย์สุจริต	400	84.9
การนั่งสมาธิ	370	78.6
พุทธประวัติของพระพุทธเจ้า	368	78.1
พุทธประวัติของพระสาวกของพระพุทธเจ้า	330	70.1

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้บริหารและครูมากกว่าร้อยละ 70 เห็นว่าความรู้ที่ควรให้แก่เด็กประถมศึกษาในศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมควรประกอบด้วย ดังนี้ ความซื่อสัตย์สุจริต ร้อยละ 84.9 ความกตัญญู ร้อยละ 84.5 ความขยัน ร้อยละ 82.8 ความเมตตา ร้อยละ 82.2 ความกรุณา ร้อยละ 82.2 การไม่โลภ ร้อยละ 80.7 การให้อภัย ร้อยละ 80.7 การมีสติ ร้อยละ 80.3 การทำความดี ร้อยละ 79.0 การนั่งสมาธิ ร้อยละ 78.6 พุทธประวัติของพระพุทธเจ้า ร้อยละ 78.1 การสวดมนต์ ร้อยละ 76.9 การเลื่อมใส ร้อยละ 76.4 การข่มใจ ร้อยละ 76.4 การอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติ ร้อยละ 74.3 การมีน้ำใจ ร้อยละ 74.3 การให้ทาน ร้อยละ 73.2 การพูดจาดี ร้อยละ 73.2 การเกรงกลัวต่อบาป ร้อยละ 73.2 การพึ่งพาตนเอง ร้อยละ 73.2 การทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ร้อยละ 72.6 ความอดทน ร้อยละ 72.2 ความชื่นชมยินดีต่อผู้อื่น ร้อยละ 70.1 และพุทธประวัติของพระสาวกของพระพุทธเจ้า ร้อยละ 70.1

ตารางที่ 9 สื่อในศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

n = 471

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
หนังสือภาพ	392	83.2
หนังสือนิทาน	420	89.2
หนังสือการ์ตูน	426	90.4
ซีดี	341	72.4
วีซีดี	350	74.3
ชุดการเรียนรู้	390	82.8

จากตารางที่ 9 พบว่า ผู้บริหารและครูมีความเห็นว่า สื่อที่ควรมีในศูนย์การเรียนรู้คุณธรรม จริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษามากที่สุด คือ หนังสือการ์ตูน ร้อยละ 90.4 รองลงมา หนังสือ นิทาน ร้อยละ 89.2 หนังสือภาพ ร้อยละ 83.2 ชุดการเรียนรู้ ร้อยละ 82.8 วีซีดี ร้อยละ 74.3 และซีดี ร้อยละ 72.4

ตารางที่ 10 ส่วนประกอบของชุดการเรียนรู้ที่ใช้ในศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็ก ประถมศึกษา

n = 471		
รายการ	จำนวน	ร้อยละ
การตอบคำถามก่อนเรียน	330	70.1
มีกิจกรรมให้ทำหลังจากเรียนจากสื่อในลักษณะเกม หรือการถามตอบ	356	75.6
การตอบคำถามหลังเรียน	340	72.2
มีเฉลยคำถามที่ถาม	340	72.2

จากตารางที่ 10 พบว่า ผู้บริหารและครูมากกว่าร้อยละ 70 เห็นว่า ส่วนประกอบในชุดการเรียนรู้ควรประกอบไปด้วยการตอบคำถามก่อนเรียน ร้อยละ 70.1 มีกิจกรรมให้ทำหลังจากเรียนจาก สื่อในลักษณะเกมหรือการถามตอบ ร้อยละ 75.6 การตอบคำถามหลังเรียน ร้อยละ 72.2 และมีเฉลย คำถามที่ถาม ร้อยละ 72.2

ตารางที่ 11 วิธีเรียนในศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

n = 471		
รายการ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียนเรียนที่ศูนย์การเรียนรู้	310	65.8
นักเรียนยืมสื่อไปเรียนที่บ้านแล้วนำมาส่งคืน	202	42.9
นักเรียนเรียนที่ศูนย์การเรียนรู้และยืมสื่อไปเรียนที่บ้าน แล้วนำมาส่งคืน	348	73.9
นักเรียนเรียนผ่านบริการทางเครือข่ายได้	217	46.1

จากตารางที่ 11 พบว่าผู้บริหารและครูเห็นด้วยกับวิธีเรียนในศูนย์การเรียนรู้คุณธรรม จริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษามากที่สุด คือ การให้นักเรียนเรียนที่ศูนย์การเรียนรู้และยืมสื่อไป

เรียนที่บ้านแล้วนำมาส่งคืน ร้อยละ 73.9 รองลงมา การให้นักเรียนเรียนที่ศูนย์การเรียน ร้อยละ 65.8 การให้นักเรียนเรียนผ่านบริการทางเครือข่าย ร้อยละ 46.1 และการให้นักเรียนยืมสื่อไปเรียนที่บ้าน แล้วนำมาส่งคืน ร้อยละ 73.9

ตารางที่ 12 รูปแบบการเรียนในศูนย์การเรียนคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

n = 471

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เรียนกับครู/ผู้ปกครอง/พระภิกษุสงฆ์/ผู้นำชุมชน	402	85.3
เรียนกับเพื่อนเป็นกลุ่ม	309	65.6
เรียนด้วยตนเอง	257	54.6
เรียนกับบุคคลตัวอย่างทางจริยธรรม	297	63.1

จากตารางที่ 12 พบว่าผู้บริหารและครูเห็นว่ารูปแบบการเรียนของนักเรียนในศูนย์การเรียนคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษาควรเป็นแบบเรียนกับครู/ผู้ปกครอง/พระภิกษุสงฆ์/ผู้นำชุมชนมากที่สุด ร้อยละ 85.3 รองลงมาเรียนกับเพื่อนเป็นกลุ่ม ร้อยละ 65.6 เรียนกับบุคคลตัวอย่างทางจริยธรรมร้อยละ 63.1 และเรียนด้วยตนเอง ร้อยละ 54.6

ตารางที่ 13 การประเมินการเรียนในศูนย์การเรียนคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

n = 471

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ควรมีการประเมิน	429	91.1
ก่อนเรียน	(317)	
ระหว่างเรียน	(308)	
หลังเรียน	(343)	
ไม่ควรมีการประเมิน	42	8.9

จากตารางที่ 13 พบว่าผู้บริหารและครูเห็นว่าควรมีการประเมินการเรียนในศูนย์การเรียนคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา ร้อยละ 91.1 โดยให้มีการประเมินทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

ตารางที่ 14 คำแนะนำในการเรียนที่ศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

n = 471

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ขั้นตอนการเรียน	353	74.9
การใช้สื่อในศูนย์	391	83.0
อธิบายบรรยายความเมื่อเรียนจากสื่อแล้วไม่เข้าใจ	317	67.3
การลงทะเบียนเรียนในศูนย์	191	40.6
การประเมินการเรียนในศูนย์	291	61.8

จากตารางที่ 14 พบว่า ผู้บริหารและครูเห็นว่าคำแนะนำและความช่วยเหลือที่จะให้แก่ นักเรียน ควรเป็นเรื่องการใช้สื่อมากที่สุด ร้อยละ 83.0 รองลงมา ขั้นตอนการเรียน ร้อยละ 74.9 การ อธิบายบรรยายความเมื่อเรียนจากสื่อไม่เข้าใจ ร้อยละ 67.3 การประเมินการเรียนในศูนย์ ร้อยละ 61.8 และการลงทะเบียนเรียนในศูนย์ ร้อยละ 40.6

ตารางที่ 15 บุคคลที่ทำหน้าที่ให้ความรู้และคำปรึกษา

n = 471

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
พระภิกษุสงฆ์	397	84.3
ผู้ปกครอง	226	48.0
ครูผู้สอน	338	71.8
ผู้นำชุมชน	277	58.8
บุคคลในชุมชนที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ประพฤติดี	339	72.0
เจ้าหน้าที่/นักวิชาการที่มีความรู้	312	66.2

จากตารางที่ 15 พบว่าผู้บริหารและครูให้ความเห็นว่า บุคคลที่ควรทำหน้าที่ให้ความรู้และ คำปรึกษาแก่นักเรียนในการเรียนในศูนย์มากที่สุดคือ พระภิกษุสงฆ์ ร้อยละ 84.3 รองลงมา บุคคล ในชุมชนที่เป็นผู้ประพฤติดี ร้อยละ 72.0 ครูผู้สอน ร้อยละ 71.8 เจ้าหน้าที่/นักวิชาการที่มีความรู้ ร้อยละ 66.2 ผู้นำชุมชน ร้อยละ 58.8 และผู้ปกครอง ร้อยละ 48.0

ตารางที่ 16 การนำผลการเรียนที่ศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมไปใช้

n = 471

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ให้เป็นคะแนนสะสมในวิชาศีลธรรม	249	52.9
ให้เป็นคะแนนสะสมในวิชาลูกเสือ/อนุภาค/ยุวกาชาด	133	28.2
ให้ใบรายงานผลการเรียนในศูนย์การเรียนรู้	304	64.5
มอบวุฒิบัตรหรือประกาศว่าได้ผ่านการเรียนในศูนย์การเรียนรู้แล้ว	380	80.7

จากตารางที่ 16 พบว่า ผู้บริหารและครูเห็นว่าควรให้มีการนำผลการเรียนที่ศูนย์ไปใช้ โดยเห็นว่า ควรมีการมอบวุฒิบัตรหรือประกาศว่าได้ผ่านการเรียนในศูนย์มาแล้วมากที่สุด ร้อยละ 80.7 รองลงมา ให้ใบรายงานผลการเรียน ร้อยละ 64.5 ให้เป็นคะแนนสะสมในวิชาศีลธรรม ร้อยละ 52.9 และให้เป็นคะแนนสะสมในวิชาลูกเสือ/อนุภาค/ยุวกาชาด ร้อยละ 28.2

4) ด้านการให้บริการของศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็ก

ประถมศึกษา

ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการให้บริการของศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา แสดงในตารางที่ 17 – 20

ตารางที่ 17 วันที่เปิดให้บริการของศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ทั้ง 7 วัน (ทุกวัน)	189	40.1
เฉพาะวันจันทร์ถึงวันศุกร์	62	13.2
เฉพาะวันเสาร์และวันอาทิตย์	187	39.7
เฉพาะวันจันทร์ วันพุธ วันศุกร์	33	7.0
รวม	471	100.0

จากตารางที่ 17 พบว่า ผู้บริหารและครูมีความเห็นว่าวันที่เปิดให้บริการของศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา ควรเปิดทุกวันมีร้อยละ 40.1 เปิดเฉพาะวันเสาร์และวันอาทิตย์ ร้อยละ 39.7 เปิดเฉพาะวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ร้อยละ 13.2 และเปิดเฉพาะวันจันทร์ วันพุธ วันศุกร์ ร้อยละ 7.0

ตารางที่ 18 เวลาที่เปิดให้บริการของศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เวลา 08.30-17.00 น.	253	53.7
เวลา 08.30-12.00 น.	124	26.3
เวลา 13.00-17.00 น.	58	12.3
เวลา 18.00-21.00 น.	17	3.6
ไม่ตอบ	19	4.0
รวม	471	100.0

จากตารางที่ 18 พบว่า ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเวลาที่เปิดให้บริการของศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา ควรเปิดเวลา 08.30 – 17.00 น. ร้อยละ 53.7 รองลงมา เวลา 08.30 – 12.00 น. ร้อยละ 26.3 เวลา 13.00 – 17.00 น. ร้อยละ 12.3 และเวลา 18.00 – 21.00 น. ร้อยละ 3.6

ตารางที่ 19 การให้บริการของศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

n = 471

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
การยืมสื่อในศูนย์การเรียนรู้	318	67.5
การประเมินความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม	250	53.1
การให้คำปรึกษาในการเรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม	370	78.6
การให้บริการสืบค้นความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม	369	78.3
การจัดการประกวดการวาดภาพ การเขียนเรียงความ หรือการสร้างชิ้นงานในรูปแบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม	312	66.2

จากตารางที่ 19 พบว่า ผู้บริหารและครูเห็นว่าศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา ควรให้บริการด้านคำปรึกษาในการเรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม ร้อยละ 78.6 การให้บริการสืบค้นความรู้ ร้อยละ 78.3 การยืมสื่อในศูนย์การเรียนรู้ ร้อยละ 67.5 การจัดการประกวดการวาดภาพ การเขียนเรียงความหรือการสร้างชิ้นงาน ร้อยละ 66.2 และการประเมินความรู้ ร้อยละ 53.1

ตารางที่ 20 สิ่งอำนวยความสะดวกในศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

n = 471

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เครื่องถ่ายเอกสาร	345	73.2
โทรศัพท์สาธารณะ	196	41.6
ร้านอาหาร/เครื่องดื่ม	174	36.9
ร้านซีดี/วีซีดีเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม	290	61.6
ลานจอดรถ	285	60.5

จากตารางที่ 20 พบว่า ผู้บริหารและครูเห็นว่าสิ่งอำนวยความสะดวกในศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษาที่ควรมี ได้แก่ เครื่องถ่ายเอกสาร ร้อยละ 73.2 ร้านซีดี/วีซีดีเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ร้อยละ 61.6 ลานจอดรถ ร้อยละ 60.5 โทรศัพท์สาธารณะ ร้อยละ 41.6 และร้านอาหาร/เครื่องดื่ม ร้อยละ 36.9

5) ข้อเสนอแนะ

ผู้บริหารและครูได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

รายการ	จำนวน
ควรทำอย่างถาวรและต่อเนื่อง	54
ศูนย์ควรตั้งอยู่ในที่ที่คมนาคมสะดวก	44
สอนในสิ่งที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	43
มีการติดตามผลการทำงานของศูนย์	30
สร้างแรงจูงใจให้เด็กเข้าใช้บริการ	26
มีการจัดการประกวดวาดภาพและแต่งคำกลอนเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม	20
รัฐควรให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง	10
มีการพาไปศึกษาสถานที่จริง เช่น ตามรอยพระพุทธศาสนา	5
มีการเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม	5
ควรให้เข้าร่วมกันทั้งครอบครัว	4

จากตารางที่ 21 พบว่า ผู้บริหารและครูให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า รัฐควรให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง ทำอย่างถาวรและต่อเนื่อง รวมทั้งมีการประเมินผลการดำเนินงาน โดยศูนย์การเรียนรู้ควรสอนในสิ่งที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีการสร้างแรงจูงใจให้เด็กเข้าใช้บริการ มีกิจกรรมให้แก่เด็ก เช่น การประกวดวาดภาพ แต่คำกลอนเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม มีการพาไปศึกษาสถานที่จริง มีการเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม และควรเป็นกิจกรรมที่ทำกันทั้งครอบครัว

1.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง

ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถาม แสดงรายละเอียดใน

ตารางที่ 22 ดังนี้

ตารางที่ 22 ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง

n = 429

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	141	32.9
หญิง	282	65.7
ไม่ตอบ	6	1.4
2. อายุ		
น้อยกว่า 31 ปี	39	9.1
31-35 ปี	72	16.8
36-40 ปี	114	26.6
41-45 ปี	87	20.3
46-50 ปี	51	11.9
51 ปีขึ้นไป	33	7.7
ไม่ตอบ	33	7.7
3. อาชีพ		
ข้าราชการ	90	21.0
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	15	3.5
พนักงานบริษัทเอกชน	84	19.6

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ธุรกิจส่วนตัว	120	28.0
เกษตรกร	18	4.2
ผู้ใช้แรงงาน	24	5.6
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	48	11.2
ไม่ตอบ	30	7.0
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ประถมศึกษา	108	25.2
มัธยมศึกษา	165	38.5
อนุปริญญา	51	11.9
ปริญญาตรี	93	21.7
ปริญญาโท	9	2.1
ไม่ตอบ	3	0.7
5. ผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้น		
ประถมศึกษาปีที่ 4	132	30.8
ประถมศึกษาปีที่ 5	123	28.7
ประถมศึกษาปีที่ 6	138	32.2

จากตารางที่ 22 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถาม มีดังนี้

1. เพศ ส่วนใหญ่เป็นหญิง ร้อยละ 65.7 ชาย ร้อยละ 32.9
2. อายุ ส่วนใหญ่มีอายุ 36-40 ปี ร้อยละ 26.6 รองลงมา อายุ 41-45 ปี ร้อยละ 20.3 อายุ 31-35 ปี ร้อยละ 16.8 อายุ 46-50 ปี ร้อยละ 11.9 น้อยกว่า 31 ปี ร้อยละ 9.1 อายุ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 7.7
3. อาชีพ ส่วนใหญ่ทำธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 28.0 รองลงมา รับราชการ ร้อยละ 21.0 พนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 19.6 แม่บ้าน/พ่อบ้าน ร้อยละ 11.2 ผู้ใช้แรงงาน ร้อยละ 5.6 เกษตรกร ร้อยละ 4.2 และพนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 3.5
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 38.5 รองลงมา ประถมศึกษา ร้อยละ 25.2 ปริญญาตรี ร้อยละ 21.7 อนุปริญญา ร้อยละ 11.9 และปริญญาโท ร้อยละ 2.1
5. เป็นผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 30.8 ระดับชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 28.7 และประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 32.2

2) ด้านการบริหารและการจัดการศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา แสดงในตารางที่ 23 – ตารางที่ 27

ตารางที่ 23 หน่วยงานรับผิดชอบดูแลศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เขตพื้นที่การศึกษา	168	39.2
องค์การบริหารส่วนตำบล	90	21.0
องค์การบริหารส่วนจังหวัด	27	6.3
โรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่	39	9.1
กรมการศาสนา	54	12.6
สำนักพุทธศาสนา	30	7.0
ไม่ตอบ	21	4.9
รวม	429	100.0

จากตารางที่ 23 พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นว่าศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษาควรอยู่ในความรับผิดชอบของเขตพื้นที่การศึกษา ร้อยละ 39.2 รองลงมา องค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 21.0 กรมการศาสนา ร้อยละ 12.6 โรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ ร้อยละ 9.1 สำนักพุทธศาสนา ร้อยละ 7.0 และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ร้อยละ 6.3

ตารางที่ 24 สถานที่จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
วัด	240	55.9
โรงเรียนประถมศึกษาประจำจังหวัด	90	21.0
ที่ว่าการอำเภอ	9	2.1
ห้องสมุดประชาชน	54	12.6
ไม่ตอบ	36	8.4
รวม	429	100.0

จากตารางที่ 24 พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นว่าศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษาควรตั้งอยู่ในเขตวัด ร้อยละ 55.9 รองลงมา โรงเรียนประถมศึกษาประจำจังหวัด ร้อยละ 21.0 ห้องสมุดประชาชน ร้อยละ 12.6 และที่ว่าการอำเภอ ร้อยละ 2.1

ตารางที่ 25 วัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

n = 429

วัตถุประสงค์	จำนวน	ร้อยละ
ส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมเพื่อนำสู่การสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีต่อไป	366	85.3
เป็นแหล่งความรู้ที่เด็กสามารถเรียนด้วยตนเอง ตามความสะดวก ความสนใจและสามารถเรียนได้ตลอดเวลาในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม	273	63.6
เป็นแหล่งให้เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้เกิดคุณธรรมจริยธรรม	240	55.9
เป็นแหล่งให้เด็กได้แสดงความสามารถเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม เช่น วาดภาพเกี่ยวกับหลักธรรม เล่าเรื่องในพระ ไตรปิฎก ฯลฯ	180	41.9
เป็นแหล่งให้เด็กมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น มีความรับผิดชอบ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์ ฯลฯ	300	69.9

จากตารางที่ 25 พบว่า ผู้ปกครองเห็นว่าวัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา ควรเป็นดังนี้

(1) ส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมเพื่อนำสู่การสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีต่อไป ร้อยละ 85.3

(2) เป็นแหล่งให้เด็กมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น มีความรับผิดชอบ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์ ฯลฯ ร้อยละ 69.9

(3) เป็นแหล่งความรู้ที่เด็กสามารถเรียนด้วยตนเองตามความสะดวก ความสนใจ และสามารถเรียนได้ตลอดเวลาในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ร้อยละ 63.6

(4) เป็นแหล่งให้เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อส่งเสริมให้เกิดคุณธรรมจริยธรรม ร้อยละ

55.9

(5) เป็นแหล่งให้เด็กได้แสดงความสามารถเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม เช่น วาดภาพเกี่ยวกับหลักธรรม เล่าเรื่องในพระไตรปิฎก ฯลฯ ร้อยละ 41.9

ตารางที่ 26 ผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินการของศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็ก
ประถมศึกษา

n = 429

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ครูผู้สอน	345	80.4
ผู้ปกครอง	282	65.7
พระภิกษุสงฆ์	327	76.2
ประชาชนทั่วไป	150	35.0
ผู้นำชุมชน	177	41.3
นักเรียน	12	2.8

จากตารางที่ 26 พบว่า ผู้ปกครองเห็นว่า ผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินการของศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา ได้แก่ ครูผู้สอน ร้อยละ 80.4 พระภิกษุสงฆ์ ร้อยละ 76.2 ผู้ปกครอง ร้อยละ 65.7 ผู้นำชุมชน ร้อยละ 41.3 ประชาชนทั่วไป ร้อยละ 35.0 และนักเรียน ร้อยละ 2.8

ตารางที่ 27 ส่วนประกอบในศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

n = 429

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
มุมสื่อสิ่งพิมพ์	333	77.6
มุมสื่ออิเล็กทรอนิกส์	321	74.8
ห้องสมุด	336	78.3
ห้องเสวนาธรรม	290	67.6
ห้องประชุม	270	62.9
คูหารายบุคคล	306	71.3
ลานปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา	267	62.2
ศาลาพักผ่อน	260	60.6

จากตารางที่ 27 พบว่า ผู้ปกครองเห็นว่าศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา ควรประกอบด้วย ห้องสมุด ร้อยละ 78.3 มุมสื่อสิ่งพิมพ์ ร้อยละ 77.6 มุมสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ร้อยละ 74.8 คูหาวิทยุคคล ร้อยละ 71.3 ห้องเสวนาธรรม ร้อยละ 67.6 ห้องประชุม ร้อยละ 62.9 ลานปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา ร้อยละ 62.2 และศาลาพักผ่อน ร้อยละ 60.6

3) ด้านวิชาการของศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

ศึกษา

ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับวิชาการในศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา แสดงในตารางที่ 28- ตารางที่ 33

ตารางที่ 28 ความรู้ที่ศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมควรให้กับเด็กประถมศึกษา

n = 429

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เมตตา	318	74.1
กรุณา	318	74.1
การให้ทาน	300	69.9
การเสียสละ	312	72.7
การพูดจาดี	260	60.6
การอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติ	275	64.1
ความกตัญญู	367	82.5
การไม่โลภ	311	72.5
การทำความดี	377	87.9
การเกรงกลัวต่อบาป	267	62.2
การให้อภัย	277	64.6
การข่มใจ	267	62.2
ความอดทน	271	63.2
การพึ่งพาตนเอง	297	69.2
การมีสติ	330	76.9
การมีน้ำใจ	302	70.4
ความขยัน	370	86.2
การทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน	270	62.9

ตารางที่ 28 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
การซื่อสัตย์สุจริต	360	83.9
ความชื่นชมยินดีต่อผู้อื่น	267	62.2
การสวดมนต์	321	74.8
การนั่งสมาธิ	378	88.1
พุทธประวัติของพระพุทธเจ้า	345	80.4
พุทธประวัติของพระสาวกของพระพุทธเจ้า	300	70.0

จากตารางที่ 28 พบว่า ผู้ปกครองมากกว่าร้อยละ 60 เห็นว่าความรู้ที่ควรให้แก่เด็กประถมศึกษาในศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรม ควรประกอบด้วย ดังนี้ การนั่งสมาธิ ร้อยละ 88.1 การทำความดี ร้อยละ 87.9 ความขยัน ร้อยละ 86.2 ความกตัญญู ร้อยละ 82.5 การซื่อสัตย์สุจริต ร้อยละ 83.9 พุทธประวัติของพระพุทธเจ้า ร้อยละ 80.4 การมีสติ ร้อยละ 76.9 การสวดมนต์ ร้อยละ 74.8 เมตตา ร้อยละ 74.1 กรุณา ร้อยละ 74.1 การเสียสละ ร้อยละ 72.7 การไม่โลภ ร้อยละ 72.5 การมีน้ำใจ ร้อยละ 70.4 การให้ทาน ร้อยละ 69.9 พุทธประวัติของพระสาวกของพระพุทธเจ้า ร้อยละ 70.0 การพึ่งพาตนเอง ร้อยละ 69.2 การให้อภัย ร้อยละ 64.6 การอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติ ร้อยละ 64.1 ความอดทน ร้อยละ 63.2 การทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ร้อยละ 62.9 การเกรงกลัวต่อบาป ร้อยละ 62.2 การข่มใจ ร้อยละ 62.2 ความชื่นชมยินดีต่อผู้อื่น ร้อยละ 62.2 และการพูดจาดี ร้อยละ 60.6

ตารางที่ 29 สื่อในศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

n = 429

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
หนังสือภาพ	300	69.9
หนังสือนิทาน	321	74.8
หนังสือการ์ตูน	336	78.3
ซีดี	230	53.6
วีซีดี	249	58.0
ชุดการเรียนรู้	243	56.6

จากตารางที่ 29 พบว่า ผู้ปกครองเห็นว่าสื่อในศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็ก ประถมศึกษาที่ควรมี ได้แก่ หนังสือการ์ตูน ร้อยละ 78.3 หนังสือนิทาน ร้อยละ 74.8 หนังสือภาพ ร้อยละ 69.9 วีซีดี ร้อยละ 58.0 ชุดการเรียนรู้ ร้อยละ 56.6 และซีดี ร้อยละ 53.6

ตารางที่ 30 วิธีเรียนในศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

n = 429

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียนมาเรียนที่ศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรม	288	67.1
นักเรียนยืมสื่อไปเรียนที่บ้านแล้วนำมาส่ง	132	30.8
นักเรียนมาเรียนที่ศูนย์ได้และยืมสื่อไปเรียนที่บ้านแล้วนำมาส่งได้	321	74.8

จากตารางที่ 30 พบว่า ผู้ปกครองเห็นว่าวิธีเรียนในศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา คือ การให้นักเรียนมาเรียนที่ศูนย์ได้และยืมสื่อไปเรียนที่บ้านแล้วนำมาส่งได้ ร้อยละ 74.8 การให้นักเรียนเรียนที่ศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรม ร้อยละ 67.1 และการให้นักเรียนยืมสื่อไปเรียนที่บ้านแล้วนำมาส่ง ร้อยละ 30.8

ตารางที่ 31 บุคคลที่ทำหน้าที่ให้ความรู้และคำปรึกษาในศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

n = 429

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
พระภิกษุสงฆ์	366	85.3
ผู้ปกครอง	213	49.7
ครูผู้สอน	330	76.9
ผู้นำชุมชน	141	32.9
บุคคลในชุมชนที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ประพฤติดี	198	46.2
เจ้าหน้าที่/นักวิชาการที่มีความรู้เกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรม	252	58.7

จากตารางที่ 31 พบว่า ผู้ปกครองเห็นว่า บุคคลที่ทำหน้าที่ให้ความรู้และคำปรึกษาในศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา ได้แก่ พระภิกษุสงฆ์ ร้อยละ 85.3 ครูผู้สอน

ร้อยละ 76.9 เจ้าหน้าที่/นักวิชาการที่มีความรู้เกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรม ร้อยละ 58.7 ผู้ปกครอง ร้อยละ 49.7 บุคคลในชุมชนที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ประพฤติดี ร้อยละ 46.2 และผู้นำชุมชน ร้อยละ 32.9

ตารางที่ 32 รูปแบบการเรียนรู้ในศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

n = 429

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เรียนกับครู/ผู้ปกครอง/พระภิกษุสงฆ์/ผู้นำชุมชน	381	88.8
เรียนกับเพื่อนเป็นกลุ่ม	170	41.0
เรียนด้วยตนเอง	132	30.8
เรียนกับบุคคลตัวอย่างทางจริยธรรม	219	51.0

จากตารางที่ 32 พบว่า ผู้ปกครองเห็นว่ารูปแบบการเรียนรู้ในศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา ควรเรียนกับครู/ผู้ปกครอง/พระภิกษุสงฆ์/ผู้นำชุมชน ร้อยละ 88.8 แบบเรียนกับบุคคลตัวอย่างทางจริยธรรม ร้อยละ 51.0 แบบเรียนกับเพื่อนเป็นกลุ่ม ร้อยละ 41.0 และแบบเรียนด้วยตนเอง ร้อยละ 30.8

ตารางที่ 33 การนำผลการเรียนที่ศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมไปใช้

n = 429

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ให้เป็นคะแนนสะสมในวิชาศีลธรรม	270	62.9
ให้เป็นคะแนนสะสมในวิชาลูกเสือหรืออนุชาด/ยุวกาชาด	102	23.8
ให้ใบรายงานผลการเรียนเมื่อเรียนจบแล้ว	273	63.6
มอบวุฒิบัตรหรือประกาศว่าได้ผ่านการเรียนในศูนย์แล้ว	291	67.8

จากตารางที่ 33 พบว่า ผู้ปกครองเห็นว่าควรนำผลการเรียนที่ศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมไปใช้ โดยให้วุฒิบัตรหรือประกาศว่าได้ผ่านการเรียนในศูนย์แล้ว ร้อยละ 67.8 ให้เป็นใบรายงานผลการเรียน ร้อยละ 63.6 ให้เป็นคะแนนสะสมในวิชาศีลธรรม ร้อยละ 62.9 และให้เป็นคะแนนสะสมในวิชาลูกเสือหรืออนุชาด/ยุวกาชาด ร้อยละ 23.8

4) ด้านการให้บริการของศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็ก

ประถมศึกษา

ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการให้บริการในศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา แสดงในตารางที่ 34-38

ตารางที่ 34 การมาใช้บริการที่ศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
มากับผู้ปกครอง	80	18.6
มากับเพื่อน	50	11.7
มากับโรงเรียน	294	68.5
มาเอง	5	1.2
รวม	429	100.0

จากตารางที่ 34 พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นว่า การไปใช้บริการที่ศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษานั้น เด็กควรไปกับโรงเรียน ร้อยละ 68.5 รองลงมาไปกับผู้ปกครอง ร้อยละ 18.6 ไปกับเพื่อน ร้อยละ 11.7 และไปเอง ร้อยละ 1.2

ตารางที่ 35 วันที่เปิดให้บริการของศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ทั้ง 7 วัน	216	50.3
เฉพาะวันจันทร์ถึงวันศุกร์	66	15.4
เฉพาะวันเสาร์และวันอาทิตย์	135	31.5
ไม่ตอบ	12	2.8
รวม	429	100.0

จากตารางที่ 35 พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นว่า ควรเปิดให้บริการทุกวัน ร้อยละ 50.3 รองลงมา เฉพาะวันเสาร์และวันอาทิตย์ ร้อยละ 31.5 และเฉพาะวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ร้อยละ 15.4

ตารางที่ 36 เวลาเปิดให้บริการของศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เวลา 08.30 - 17.00 น.	204	47.5
เวลา 08.30 - 12.00 น.	156	36.4
เวลา 13.00 - 17.00 น.	48	11.2
ไม่ตอบ	21	4.9
รวม	429	100.0

จากตารางที่ 36 พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นว่า เวลาเปิดให้บริการของศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา ควรเปิดเวลา 08.30 - 17.00 น. ร้อยละ 47.5 รองลงมา เวลา 08.30 - 12.00 น. ร้อยละ 36.4 และเวลา 13.00 - 17.00 น. ร้อยละ 11.2

ตารางที่ 37 การให้บริการของศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

n = 429

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
การยืมสื่อในศูนย์การเรียนรู้	219	51.0
การประเมินความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม	213	49.7
การให้คำปรึกษาในการเรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม	321	74.8
การให้บริการสืบค้นความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม	273	63.6
การจัดการประกวดการวาดภาพ การเขียนเรียงความ หรือการสร้างชิ้นงานในรูปแบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม	225	52.4

จากตารางที่ 37 พบว่า ผู้ปกครองเห็นว่า ศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา ควรให้บริการด้านการให้คำปรึกษาในการเรียน ร้อยละ 74.8 การให้บริการสืบค้นความรู้ ร้อยละ 63.6 การจัดการประกวดการวาดภาพ การเขียนเรียงความ หรือการสร้างชิ้นงาน ร้อยละ 52.4 การยืมสื่อในศูนย์การเรียนรู้ ร้อยละ 51.0 และการประเมินความรู้ ร้อยละ 49.7

ตารางที่ 38 สิ่งอำนวยความสะดวกในศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

n = 429

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เครื่องถ่ายเอกสาร	180	42.0
โทรศัพท์สาธารณะ	159	37.1
ร้านอาหาร/เครื่องดื่ม	210	49.0
ร้านซีดี/วีซีดีเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม	200	46.6
ลานจอดรถ	167	38.9

จากตารางที่ 38 พบว่า ผู้ปกครองเห็นว่า สิ่งอำนวยความสะดวกในศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษาที่ควรมี ได้แก่ ร้านอาหาร/เครื่องดื่ม ร้อยละ 49.0 ร้านซีดี/วีซีดีเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ร้อยละ 46.6 เครื่องถ่ายเอกสาร ร้อยละ 42.0 ลานจอดรถ ร้อยละ 38.9 และโทรศัพท์สาธารณะ ร้อยละ 37.1

5) ข้อเสนอแนะ

ผู้ปกครองได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา ดังตารางที่ 39

ตารางที่ 39 ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

ข้อเสนอแนะ	จำนวน
ต้องการให้จัดกิจกรรมที่ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมด้วย	20
ต้องการให้ศูนย์ส่งเสริมให้เด็กมีคุณธรรมจริยธรรมได้จริง	18
ให้การเรียนที่ศูนย์เป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาของเด็ก	12
ต้องการให้มีความพร้อมของอุปกรณ์ สื่อ และสิ่งแวดล้อมที่ดี	10
สถานที่ตั้งอยู่ในที่คมนาคมสะดวก	10

จากตารางที่ 39 พบว่า ผู้ปกครองให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมควรจัดกิจกรรมที่ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมด้วย และต้องการให้ศูนย์ส่งเสริมให้เด็กมีคุณธรรมจริยธรรมได้จริง ให้การเรียนที่ศูนย์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาของเด็ก ศูนย์การเรียนรู้ควรมีความพร้อมของอุปกรณ์ สื่อ และสิ่งแวดล้อมที่ดี และตั้งอยู่ในที่ที่คมนาคมสะดวก

1.3 ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้คุณธรรม

จริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

จากการสัมภาษณ์นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4-6 ระดับชั้นละ 4 คน รวมทั้งสิ้น จำนวนโรงเรียนละ 12 คน จำนวน 10 โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดนนทบุรี สัมภาษณ์ นักเรียนจำนวน 120 คน สรุปผลการสัมภาษณ์โดยภาพรวม ดังนี้

1. ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นด้านบริหารและการจัดการของศูนย์

1.1 นักเรียนเห็นว่าศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรม ควรตั้งอยู่ที่วัดหรือที่ โรงเรียนประถมศึกษา เหตุผลเพราะว่าวัดอบรมสั่งสอนให้เป็นคนดี เวลาเข้าวัดแล้วจิตใจสบาย ได้ ไปกลับพ่อแม่ พี่และน้อง เหตุผลที่อยากให้งั้นที่โรงเรียนประถมศึกษาของตนเองเพราะจะได้ ใช้ได้ตลอดเวลาไปเรียนกับเพื่อน ๆ ไม่กลัวว่าจะหลงทางกลับบ้านไม่ได้ และได้พูดคุยกับเพื่อน เกี่ยวกับธรรมถ้าอยู่ที่โรงเรียน

1.2 วัตถุประสงค์สำคัญของศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรม นักเรียนมีความเห็นที่แตกต่างกันที่เห็นด้วยมากที่สุด คือ ให้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ช่วยให้มีความรู้เรื่อง คุณธรรมจริยธรรม ช่วยให้เป็นคนดี รู้จักบาป สร้างบุญ ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ดีกว่าเล่นเกมส์ อบรมสั่งสอนให้เป็นคนดีแทนพ่อแม่ ได้นั่งสมาธิ ใจสงบ มีสมาธิในการเรียนมากขึ้น

2. ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นด้านวิชาการของศูนย์การเรียนรู้คุณธรรม

จริยธรรม

2.1 เนื้อหาสาระเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนเห็นว่าควรมีใน ศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรม คือ เนื้อหาสาระเกี่ยวกับ ความเมตตา กรุณา การให้ทาน การ เสียสละ การพูดจาไพเราะ การอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีสติ ความกตัญญู การให้อภัย การข่มใจ การ อดทน การพึ่งพาตนเอง การมีสติ การมีน้ำใจ ความขยัน การไม่โลภ การทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าส่วนตน การทำความดี ความซื่อสัตย์สุจริต การเกรงกลัวต่อบาป และความชื่นชมยินดีต่อ ผู้อื่น

เหตุผลที่นักเรียนต้องการเนื้อหาสาระเหล่านี้สอนให้พวกเขาเป็นคนดี โดยเฉพาะความกตัญญูสอนให้ระลึกถึงคุณของพ่อแม่ เนื้อหาสาระที่สอนต้องให้อ่านแล้วเข้าใจได้ ง่าย ไม่อยากให้อ่านภาษาพูดของพระเข้าใจยาก เนื้อหาสาระเหล่านี้นอกจากทำให้เขาเป็นคนดี ทำให้เขาเป็นที่รักของเพื่อน ทำให้เขาไม่โกรธง่ายหรือ โมโหง่าย และที่สำคัญได้ทำตนเป็น ประโยชน์ต่อประเทศชาติ

2.2 รูปแบบการเรียนรู้ในศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรม นักเรียนต้องการเรียนกับพระภิกษุ ครูผู้สอน เป็นกลุ่มเรียนกับเพื่อนที่สนิทจะได้คุยปรึกษากัน ในบางครั้งอยากเรียนด้วยตนเอง เช่นอ่านหนังสือนิทานธรรมะ อยากให้มีบุคคลตัวอย่างที่ดีมาพูดคุยให้ฟัง

2.3 สื่อที่นักเรียนต้องการให้มีในศูนย์การเรียนรู้ นักเรียนต้องการสื่อหลายประเภท คือ หนังสือนิทาน หนังสือการ์ตูน หนังสือภาพ กรณีเป็นวีดิทัศน์หรือดีวีดี ที่ให้ภาพและเสียงเป็นการดูส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

2.4 บุคคลที่ให้ความรู้และคำปรึกษาในศูนย์การเรียนรู้ นักเรียนต้องการ คือ พระภิกษุ ครูผู้สอน บุคคลที่ดีจะทำให้เห็นเป็นแบบอย่าง เช่น หมอ หรือพยาบาล รุ่นพี่ในโรงเรียน เป็นต้น

2.5 วิธีการเรียนในศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรม ชอบที่จะมาเรียนที่ศูนย์ เพราะจะได้พบกับเพื่อนหรือได้เลือกสื่อที่ชอบในศูนย์ ต้องการให้ศูนย์ให้ยืมสื่อไปอ่านได้ที่บ้าน

2.6 การประเมินในศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรม นักเรียนเห็นว่าควรมีการประเมินก่อนเรียน ประเมินระหว่างเรียน และประเมินหลังเรียน แต่แบบทดสอบที่ใช้ประเมินต้องไม่ยาก ถ้ายากทำไม่ได้รู้สึกว่าจะไม่อยากมา อยากให้เป็นแบบทดสอบแบบถูกหรือผิด หรือแบบให้เลือกตอบ ก ข ค ไม่ชอบข้อสอบแบบเขียนตอบยาว ๆ

3. ผลการสัมภาษณ์ความเห็นในด้านบริการของศูนย์คุณธรรมจริยธรรม

3.1 การเปิดให้บริการของศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรม นักเรียนต้องการให้ศูนย์เปิดทุกวันจะได้มีโอกาสมาศึกษาได้ทุกวัน เวลาที่ต้องการ คือ ตั้งแต่เช้า 9 โมงเช้า ถึง คือ 6 โมงเย็น

3.2 การให้บริการของศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรม ต้องการให้ยืมสื่อไปศึกษา อยากให้ศูนย์จัดประกวดกิจกรรมหรือผลงาน ให้บริการสืบค้นความรู้ได้ตลอดเวลา ศูนย์ควรให้บริการ คือ ให้นักเรียนได้วัดความรู้ของตนเอง

3.3 สิ่งอำนวยความสะดวกที่ควรมีในศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรม นักเรียนต้องการให้มีโทรศัพท์สาธารณะ ร้านอาหาร เครื่องดื่ม ศาลาพักผ่อน ลานบุญ ร้านขายของ ร้านขายซีดีและวีซีดีเกี่ยวกับธรรมะ และลานจอดรถ

1.4 ผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของพระภิกษุเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

พระภิกษุที่สัมภาษณ์ส่วนใหญ่จำพรรษาอยู่ในวัด 6 ปีขึ้นไป เคยสอนศีลธรรมให้กับนักเรียนประถมศึกษา ร้อยละ 60 และอีกร้อยละ 40 ไม่เคยสอนศีลธรรม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับศูนย์คุณธรรมจริยธรรม ดังนี้

1.4.1 ผลการสัมภาษณ์ด้านการบริหารและการจัดการศูนย์การเรียนรู้

คุณธรรมจริยธรรม พระภิกษุมีความเห็นว่า (1) ศูนย์การเรียนรู้ควรอยู่ในความรับผิดชอบของกรมการศาสนา จะดีเพราะว่าพระภิกษุสามารถให้ความรู้คุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กได้ดี เด็กจะเชื่อหรือตั้งอยู่ในโรงเรียนแต่พระภิกษุควรมีส่วนร่วมด้วย (2) ศูนย์การเรียนรู้ควรตั้งอยู่ที่วัดหรือที่โรงเรียนประถมศึกษา ผู้ปกครองก็จะได้พาเด็กมาที่วัดและผู้ปกครองเองจะได้มาที่วัดบ้าง และที่วัดก็มีโรงเรียนพระพุทธศาสนาจึงเป็นศูนย์กลางที่จะเผยแพร่คุณธรรมจริยธรรมหรือที่โรงเรียนประถมศึกษา ปกติโรงเรียนเชิญพระมาบรรยายให้ฟัง ตั้งที่โรงเรียนจะเกิดประโยชน์กับนักเรียนไม่ต้องเดินทางมา (3) วัตถุประสงค์สำคัญของศูนย์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมเพื่อเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีให้กับเด็กและเพื่อทำกิจกรรมร่วมกันที่ส่งเสริมให้เกิดคุณธรรมจริยธรรม เช่น ฟังเทศน์ฟังธรรม (4) บุคลากรในศูนย์การเรียนรู้ประกอบด้วย พระภิกษุสงฆ์เป็นแกนนำ ผู้นำชุมชน บุคคลตัวอย่างในชุมชน ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และ (5) บทบาทสำคัญของพระภิกษุในศูนย์การเรียนรู้ คือ การเทศน์สั่งสอน หรือการอบรมสั่งสอนให้เป็นคนดี การแก้ปัญหาให้กับเด็กโดยใช้หลักธรรม และการบรรยายเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรมจริยธรรม

1.4.2 ผลการสัมภาษณ์ด้านวิชาการของศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรม

พระภิกษุมีความเห็นว่า (1) เนื้อหาสาระที่ควรสั่งสอนให้เด็กมีคุณธรรมจริยธรรม คือ ธรรมะเกี่ยวกับพรหมวิหาร 4 ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา มรรค 8 รูป เวทนา สังขาร สัญญา และวิญญา นิโรธ มรรค โลก โทสะ ฯลฯ ตามหลักสูตรที่เด็กเรียนก็ควรนำมาสอน คือ การทำความดี เมตตา กรุณา กตัญญู ความซื่อสัตย์ การให้ทาน การเสียสละ การอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติ ความสามัคคี การให้อภัย การข่มใจ การอดทน การพึ่งพาตนเอง การมีสติ การมีน้ำใจ ความขยัน การไม่โลภ การทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน การทำความดี การเกรงกลัวต่อบาป พุทธประวัติ พระพุทธเจ้า และการนั่งสมาธิ (2) สื่อที่ควรมีในศูนย์การเรียนรู้ คือ ชุดการเรียนรู้ และหนังสือนิทาน สื่อนั้นต้องสอนธรรมะอ่านแล้วเด็กได้รับประโยชน์ ถ้าเป็นสื่อวีดีโอ เสนอแต่การ์ตูนสนุกอย่างเดียวไม่สอนธรรมะไม่ได้ หรือสอนน้อย บางครั้งก็พบในสื่อสอนผิดไม่ถูก (3) บุคคลที่ทำหน้าที่ให้ความรู้และคำปรึกษาในศูนย์ ถ้าศูนย์นี้ตั้งอยู่ที่วัดควรเป็นพระภิกษุสงฆ์ คนในชุมชนบางคนที่เป็นมัคทายกจะให้ความรู้ได้ดี ครูผู้สอน เจ้าหน้าที่ในชุมชนที่จะสละเวลาให้กับศูนย์ และ (4) การประเมินการเรียนรู้ในศูนย์ ก็ควรมีการประเมินเป็นแบบทดสอบหรือซักถามเด็กให้ตอบ

1.4.3 ผลการสัมภาษณ์ด้านการให้บริการของศูนย์การเรียนรู้คุณธรรม

จริยธรรม พระภิกษุมีความเห็นว่า (1) การเปิดให้บริการของศูนย์ควรตลอดเวลา เวลา 9.00 ถึง 17.00 นาฬิกา (2) การให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ โทรศัพท์สาธารณะ เครื่องถ่ายเอกสาร ศาลาพักผ่อน และลานสร้างบุญ ส่วนร้านอาหารและเครื่องดื่มไม่ควรตั้งในวัดอาจให้มีรอบนอกบริเวณวัด

1.5 ผลการระดมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้คุณธรรม จริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

การระดมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้คุณธรรม จริยธรรม จำนวน 20 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 7 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 7 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 6 คน ผลการระดมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญสรุปประเด็นสำคัญดังนี้

1. **ตอนที่ 1** บทนำ ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ และผลที่คาดว่าจะได้รับ ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยแต่ให้เพิ่มวัตถุประสงค์เฉพาะของศูนย์ยังขาดในเรื่องเป็นแหล่งความรู้ในด้านคุณธรรมจริยธรรมโดยผ่านสื่อพื้นบ้าน โดยให้เหตุผลว่า ศูนย์นี้จะเป็นของชุมชน ควรดึงสื่อพื้นบ้านที่สอนในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมมาอยู่ในศูนย์ เช่น ใบลานที่จารึกคำสอน พระไตรปิฎก หนังสือชาดก ของจริง ฯลฯ ให้มารวบรวมไว้มุมสื่อพื้นบ้าน

2. **ตอนที่ 2** รายละเอียดของศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมมีความชัดเจน และมีความเป็นไปได้ในการดำเนินการ มีการอภิปรายในแต่ละส่วนประกอบสรุปดังนี้

2.1 **ปรัชญาของศูนย์** ควรเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.2 **วิสัยทัศน์** ในเรื่องการสร้างเครือข่ายของชุมชนอื่นในการเรียนศูนย์คุณธรรมจริยธรรมคงทำได้ยาก ให้คำนึงถึงชุมชนที่ยังไม่มีความพร้อมในด้านเครื่องคอมพิวเตอร์ที่จะให้บริการ แต่ผู้เชี่ยวชาญบางท่านเห็นควรให้ระบุไว้เพราะในอนาคตชุมชนอาจได้รับการพัฒนาสามารถใช้ระบบเครือข่ายได้

2.3 **จุดมุ่งหมายของศูนย์** ควรเน้นด้านเสริมสร้างลักษณะนิสัยได้ ซึ่งเป็นผลที่ได้จากการมีความรู้ในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมก็ได้

2.4 **นโยบาย** เขียนได้ชัดเจน แต่มีบางข้อจะอยู่ในรูปของกิจกรรม นโยบายที่เกี่ยวกับการประเมินควรเป็นการประเมินการดำเนินการของศูนย์ด้วยควบคู่กับการประเมินการเรียนในศูนย์

2.5 **เป้าหมาย** มีความชัดเจน มีความเป็นไปได้

2.6 **มาตรการ** มีความชัดเจนนำไปปฏิบัติได้

2.7 **โครงสร้างการบริหารงานศูนย์** ควรปรับให้มีโครงสร้างขนาดเล็กใช้บุคลากรน้อย เพื่อมีความเป็นไปได้ในการนำศูนย์นี้ไปใช้ทั่วประเทศ มีการอภิปรายอย่างกว้างขวาง ได้ข้อสรุปว่า ให้มีเพียง 5 งานหลักในศูนย์ คือ งานสื่อสิ่งพิมพ์ งานสื่ออิเล็กทรอนิกส์ งานสื่อพื้นบ้าน งานจัดกิจกรรมและนิทรรศการ และงานฝึกอบรม

2.8 ระบบบริหารศูนย์ มีความชัดเจน และมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ

2.9 บุคลากร ปรับบุคลากรให้มีจำนวนน้อย ให้ใช้บุคลากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

2.10 ส่วนประกอบของศูนย์ มีความชัดเจน และมีรายละเอียดที่สมบูรณ์ สามารถนำไปสร้างหรือทำได้ แต่ในการทดลองใช้ศูนย์เชื่อว่าผู้วิจัยไม่สามารถจัดตั้งได้ครบตาม ส่วนประกอบของศูนย์ ควรจะนำเฉพาะมุมการศึกษาที่สำคัญคือมุมสื่อสิ่งพิมพ์ มุมสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และมุมสื่อพื้นบ้าน เป็นส่วนประกอบของศูนย์ที่สามารถนำมาทดลองใช้ได้และเป็น ส่วนประกอบสำคัญของศูนย์

2.11 เนื้อหาสาระเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ในศูนย์การเรียนรู้ที่เด็กจะ เรียนหรือหาความรู้ ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยและได้เพิ่มเนื้อหาสาระที่เป็นคุณธรรมจริยธรรมที่เด็กใช้ใน ชีวิตประจำวัน

2.12 สื่อที่ใช้ในศูนย์ ควรเป็นสื่อที่มีอยู่แล้วหรือที่มีผู้จัดทำไว้แล้ว เช่น นิทาน หนังสือการ์ตูน ฯลฯ ซิดิ วีซีดีที่หน่วยงานหรือเอกชนทำเป็นชุด ๆ มีความน่าสนใจและผลิต ได้ดี แต่ได้จัดทำในรูปของชุดการเรียนโดยนำสื่อเหล่านั้นไว้ในชุดการเรียน รายละเอียดของสื่อที่ใช้ ในศูนย์ในรูปชุดการเรียนที่เสนอนั้นมีความชัดเจนและถูกต้อง และส่วนประกอบของชุดการเรียนก็ ครบถ้วน ที่เด็กสามารถศึกษาเรียนด้วยตนเอง มีกระบวนการวัดและประเมิน คือ แบบทดสอบ และ กิจกรรม

2.13 ขั้นตอนเรียนในศูนย์ มีความชัดเจน เหมาะกับการเรียนด้วยตนเอง หรือเรียนเป็นกลุ่ม

2.14 การจัดกิจกรรมในศูนย์ มีความเป็นไปได้ กิจกรรมที่กำหนดไว้ มีความน่าสนใจ แต่ควรเพิ่มให้มากกว่านี้

2.15 การประเมินและติดตาม ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งศูนย์การ เรียน มีความเป็นไปได้นำไปปฏิบัติ

2.16 สิ่งอำนวยความสะดวก ที่กำหนดไว้มีความสำคัญจำเป็นต้องมี กำหนดไว้ในศูนย์การเรียนรู้

2.17 โครงสร้างพื้นฐาน มีรายละเอียดของจำนวนเงินที่ทำให้เตรียมการ เกี่ยวกับงบประมาณในการลงทุนได้ดี แต่ควรสรุปจำนวนเงินเป็นยอดรวมให้เห็นด้วย

2.18 งบประมาณ มีความเป็นไปได้

สรุปในส่วนตอนที่ 2 ดังนี้ (1) ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับรายละเอียดของ ศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมทุกส่วนประกอบ และ (2) ชื่อของศูนย์ควรให้สั้นไม่ควรใส่ว่า ชุมชน ควรใช้ชื่อว่า “ศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรม”

ตอนที่ 3 เงื่อนไข การเตรียมงาน และแนวทางการใช้ศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรม มีความชัดเจนและมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ

นอกจากนี้ ได้มีอภิปรายเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมว่ามีประโยชน์ต่อเด็ก ประถมศึกษา มาก แต่เน้นระดับความรู้ที่เด็กได้รับ มีโอกาสที่พัฒนาศูนย์นี้ได้ถึงขั้นระดับเกิด คุณธรรมจริยธรรมในตัวเด็กได้หรือไม่ในประเด็นนี้ได้อภิปรายกันมาก ข้อสรุปคงทำได้ยากและ ต้องใช้เวลา มีกระบวนการที่เกี่ยวข้องหลายประการ จึงเห็นชอบที่คณะผู้วิจัยเสนอเฉพาะให้เกิด ความรู้แก่เด็กเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมต่อไป โดยภาพรวมผู้เชี่ยวชาญมีความเห็น เหมือนกันว่า ศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมน่าจะนำไปใช้ได้ และเกิดประโยชน์กับเด็กในการให้ ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม

1.6 ผลการประเมินและรับรองศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

เมื่อพัฒนาศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมขึ้นจากข้อมูลเบื้องต้นและจากการระดม สมองผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำแบบประเมินคุณภาพศูนย์และชิ้นงาน คือ ศูนย์การเรียนรู้ คุณธรรมจริยธรรมไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน คือ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 1 คน และด้านการศึกษา จำนวน 1 คน ตรวจสอบและรับรองแสดงรายละเอียดในตารางที่ 39 ดังนี้

ตารางที่ 39 การประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็ก ประถมศึกษา (N – 3 คน)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง
ตอนที่ 1 บทนำ				
1.1 หลักการและเหตุผล	ดีมาก	-	-	-
1.2 วัตถุประสงค์	ดีมาก	-	-	-
1.3 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ดีมาก	-	-	-

ตารางที่ 39 (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง
ตอนที่ 2 รายละเอียดของศูนย์การเรียนรู้ คุณธรรมจริยธรรม				
2.1 ปรัชญา	-	๑๓	-	-
2.2 วิสัยทัศน์	ดีมาก	-	-	-
2.3 จุดมุ่งหมาย	ดีมาก	-	-	-
2.4 นโยบาย	ดีมาก	-	-	-
2.5 เป้าหมาย	-	๑๓	-	-
2.6 มาตรการ	-	๑๓	-	-
2.7 โครงสร้างของศูนย์	-	๑๓	-	-
2.8 ระบบบริหาร	-	๑๓	-	-
2.9 บุคลากร	ดีมาก	-	-	-
2.10 ส่วนประกอบของศูนย์	-	๑๓	-	-
2.11 เนื้อหาสาระในศูนย์	ดีมาก	-	-	-
2.12 ขั้นตอนการเรียนรู้ในศูนย์	-	๑๓	-	-
2.13 การจัดกิจกรรมในศูนย์	-	๑๓	-	-
2.14 การประเมินและติดตาม	-	๑๓	-	-
2.15 สิ่งอำนวยความสะดวก	-	๑๓	-	-
2.16 โครงสร้างพื้นฐาน	-	๑๓	-	-
2.17 งบประมาณ	-	๑๓	-	-
ตอนที่ 3 การนำศูนย์การเรียนรู้คุณธรรม จริยธรรมไปใช้				
3.1 เงื่อนไข	-	๑๓	-	-
3.2 การเตรียมการ	ดีมาก	-	-	-
3.3 แนวทางการใช้	ดีมาก	-	-	-

โดยภาพรวมการตรวจสอบและรับรองคุณภาพของศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับดี

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้ศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษา

ในการทดลองใช้ศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็กประถมศึกษาได้จัดเฉพาะมุมสื่อสิ่งพิมพ์ มุมสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ให้แต่ละมุมมีชุดการเรียนรู้ให้ศึกษาจำนวน 23 ชุดการเรียนรู้ ได้สอบถามความเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 120 คน เกี่ยวกับชุดการเรียนรู้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

ตารางที่ 40 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรม

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความหมาย
1. ชอบการจัดมุมสื่อสิ่งพิมพ์	2.83	0.80	ชอบมาก
2. ชอบการจัดมุมสื่ออิเล็กทรอนิกส์	2.72	0.72	ชอบมาก
3. ชอบชุดการเรียนรู้ในศูนย์การเรียนรู้	3.00	0.84	ชอบมาก
4. ชอบกิจกรรมในชุดการเรียนรู้	2.90	0.92	ชอบมาก
5. ชอบแบบทดสอบในชุดการเรียนรู้	2.62	0.78	ชอบมาก
6. ชอบเรียนในศูนย์การเรียนรู้	3.00	0.81	ชอบมาก
7. ชอบที่สอนให้เป็นคนดี	2.95	0.82	ชอบมาก
8. ชอบที่ให้ความรู้ไปใช้ในการเรียน	2.87	0.79	ชอบมาก
9. ชอบที่ให้ความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน	2.84	0.85	ชอบมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	2.85	0.81	ชอบมาก

จากตารางที่ 40 พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีความชอบในศูนย์การเรียนรู้ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีความชอบในระดับมากทุกข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงตามลำดับ ดังนี้ (1) ชอบชุดการเรียนรู้ในศูนย์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.00$) (2) ชอบเรียนในศูนย์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.00$) (3) ชอบที่สอนให้เป็นคนดี ($\bar{X} = 2.95$) (4) ชอบกิจกรรมในชุดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.90$) (5) ชอบที่ให้ความรู้ไปใช้ในการเรียน ($\bar{X} = 2.87$) (6) ชอบที่ได้ความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ($\bar{X} = 2.84$) (7) ชอบการจัดมุมสื่อสิ่งพิมพ์ ($\bar{X} = 2.83$) (8) ชอบการจัดมุมสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ($\bar{X} = 2.72$) และ (9) ชอบแบบทดสอบในชุดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.62$)

ตารางที่ 41 คุณธรรมจริยธรรมที่ได้จากการเรียนในศูนย์การเรียน

คุณธรรมจริยธรรม	จำนวน	ร้อยละ
ความกล้าหาญ	118	98.33
การเสียสละ	115	95.83
ความอดทน	108	90.00
ความกตัญญู	120	100.00
การพูดจาไพเราะ	110	91.67
การมีน้ำใจ	115	95.83
การมีสติ	120	100.00
ความประหยัด	108	90.00
ความขยัน	114	95.00
การไม่โกหก	111	92.50
การไม่โลภ	112	93.33
การมีศีล	118	98.33
ความซื่อสัตย์	120	100.00
ความมีเมตตากรุณา	120	100.00
ความสามัคคี	117	97.50

จากตารางที่ 41 พบว่า คุณธรรมที่นักเรียนได้จากการเรียนในศูนย์การเรียนได้เกือบทุกด้าน คือ ความกตัญญู การมีสติ ความซื่อสัตย์ ความมีเมตตากรุณา คิดเป็นร้อยละ 100 ความกล้าหาญและ การมีศีล คิดเป็นร้อยละ 98.33 ความสามัคคี คิดเป็นร้อยละ 97.50 การเสียสละและการมีน้ำใจ คิดเป็นร้อยละ 95.83 ความขยันคิดเป็นร้อยละ 95.00 การไม่โลภ คิดเป็นร้อยละ 93.33 ความอดทนและการพูดจาไพเราะ คิดเป็นร้อยละ 91.67 และความประหยัด คิดเป็นร้อยละ 90.00